

STUDIE VAN DE VERSPREIDING VAN SCHIZOPHYLLUM COMMUNE

Schizophyllum commune is één van de macromyceten, waarvan de verspreiding wordt nagegaan door een commissie, die door het Europese Mycologische Congres werd opgericht. Evenals *Hirneola auricula-judae*, waarover onlangs (*Coolia* 14 (5): 116-120) bericht werd, leent het Waaiertje zich erg goed voor zo'n onderzoek, omdat het gedurende het gehele jaar gevonden kan worden.

Of het uiteindelijk vast te stellen verspreidingsgebied even interessant zal zijn als dat van het judasoor kan alleen de toekomst leren. De tot nu toe in Leiden geregistreerde vondsten zijn daarvoor onvoldoende. Ze vormen echter wel een uitdaging! Er moeten toch wel Waaiertjes in de noordelijke helft van ons land te vinden zijn. Overigens, ook in het zuiden zijn nog veel lacunes op te vullen.

Uw medewerking aan dit onderzoek zal zeer op prijs worden gesteld. U kunt het doen door bewijsmateriaal op te zenden aan Rijksherbarium, Schelpenkade 6, Leiden (t.a.v. Dr. R. A. Maas Geesteranus) of aan ondergetekende (adres Laan van Leeuwestein 21, Voorburg). Omschrijf vooral de vindplaats zo nauwkeurig mogelijk, zonodig onder bijvoeging van een schetsje. (Schaal 1:100 000 is ruim voldoende). Vermeldt ook de datum van de vindst. Het is ook wenselijk het substraat te noemen, maar dat zal niet altijd gemakkelijk zijn, omdat *S. commune* veelal op dood (zelfs op bewerkt) hout voorkomt.

H. F. van der Laan.

Oudemansiella subgenus *Xerula* in Nederland.

Bij het algemene streven naar kleinere, beter definieerbare genera werden aan het oude grote geslacht *Collybia* twee groepen onttrokken, respectievelijk de geslachten *Oudemansiella* en *Xerula*, welke eigenlijk slechts op één kenmerk van elkaar gescheiden waren, n.l. de kale kleverige hoedhuid van *Oudemansiella* tegenover de droge, fluwelige tot harige hoed van *Xerula*.

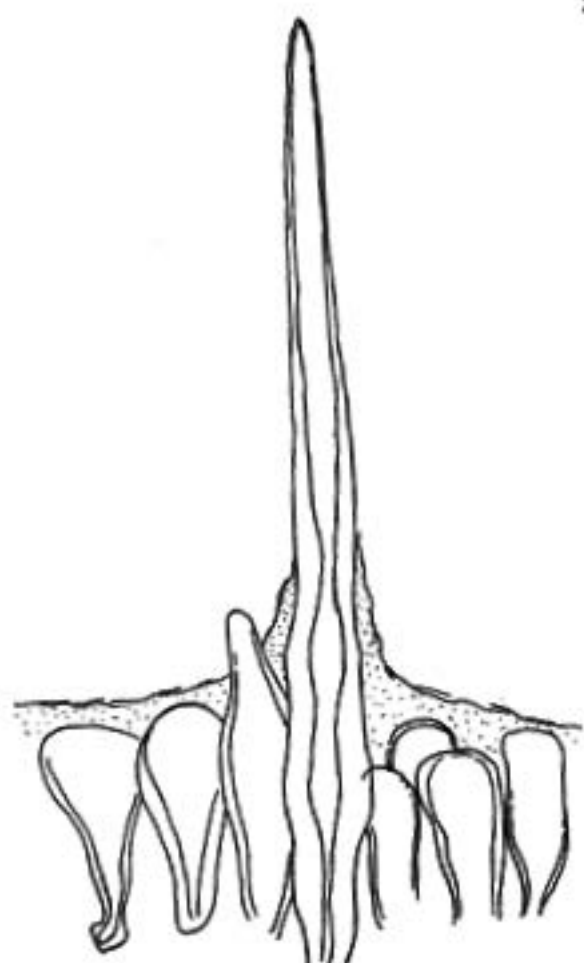
In recente literatuur wordt *Xerula* met *Oudemansiella* samengevoegd, daar het kenmerk waarop deze geslachten onderscheiden werden niet houdbaar gebleken is. Er is nu namelijk een *Oudemansiella* met kale doch droge hoed bekend (*O. pseudoradicata* Moser) en in jonge exemplaren van *Xerula badia* is de hoed ook met een gelatineus laagje bedekt, dat echter later kennelijk verdwijnt (zie fig.)

Van *Xerula* werd tot nu toe, voor zover ik weet, slechts één soort in Nederland gevonden, welke eerst *Collybia longipes*, later *Xerula longipes* of *X. pudens* werd genoemd. De mij bekende vindplaatsen waren Oosterhout (ten N. van Nijmegen), Middelachten en Zoelen.

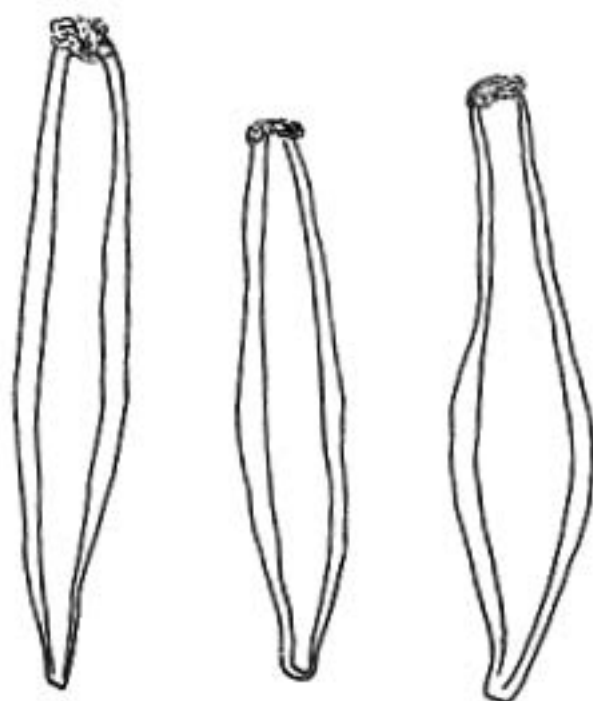
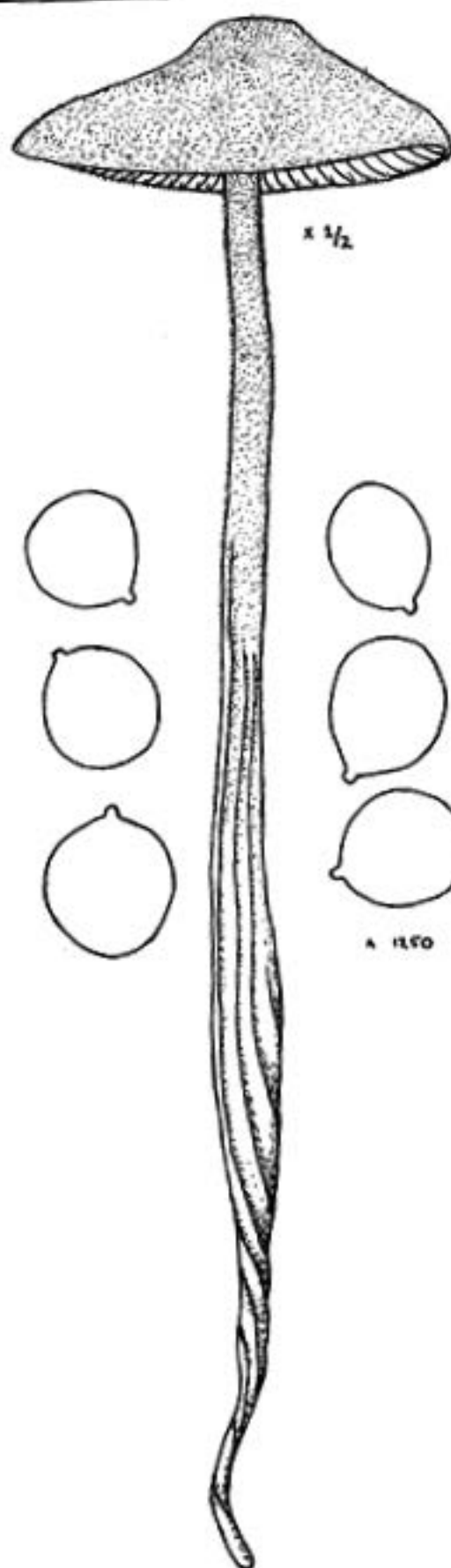
Een recente vondst door de Heer E. Arnolds van *Oudemansiella (Xerula) badia* (Qué.) Moser, op het landgoed Oostbroek in De Bilt, was aanleiding voor mij ook de andere collecties van droge *Oudemansiella*-soorten in de Nederlandse collectie van het Rijksherbarium te Leiden nog eens te bekijken.

Het aantal beschreven "*Xerula*"-soorten is klein, maar het gaat niet op, alles zonder meer *Oudemansiella (Xerula) longipes* of *pudens* te noemen. Volgens de litera-

Oudemansiella badia

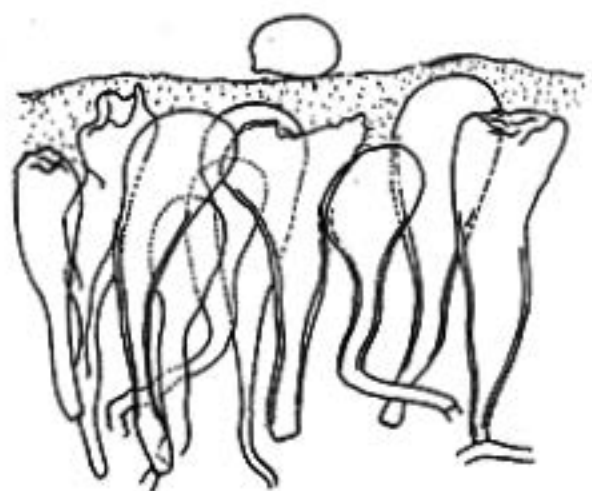
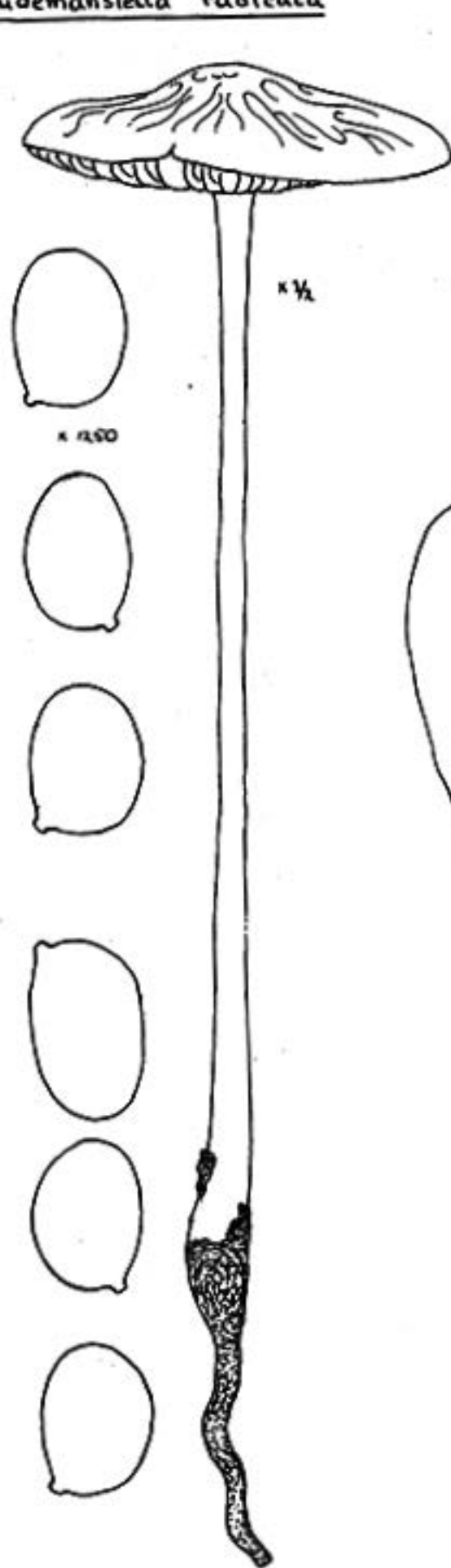

doorsnede van hoedheid x 500

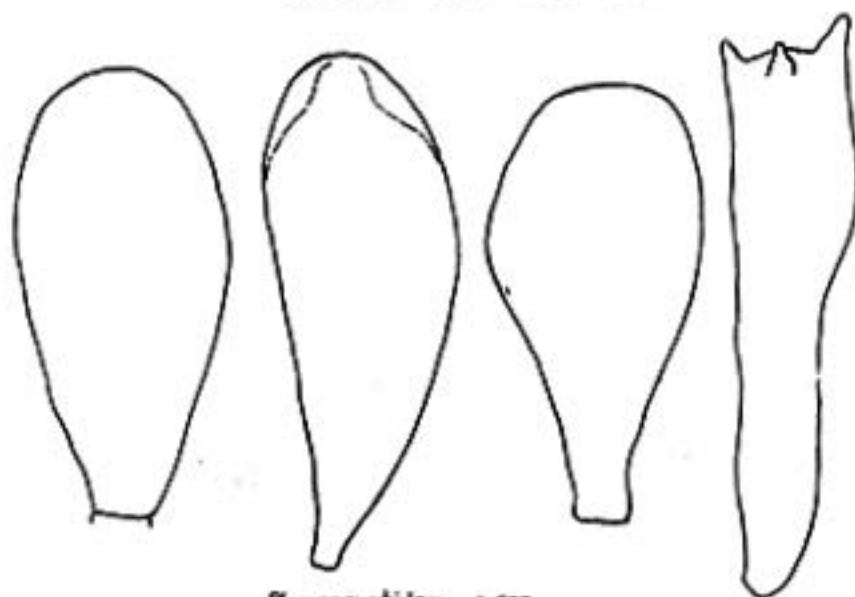

Cheilo- en pleurocystiden x 500

Oudemansiella radicata

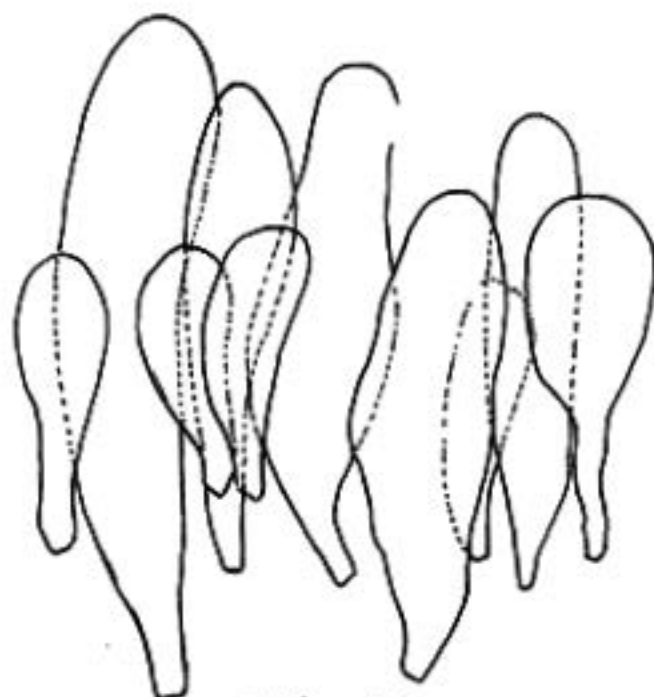
doorsnede van hoedkuid x 500

Pleurocystiden x 500

basidium x 500

Cheilocystiden x 500

tuur (zie lijstje onderaan) is *O. longipes* gekenmerkt door dunwandige cystiden op de lamellen, kleine sporen (8-9 x 6-7 /u) en een zeer donkerbruine hoedkleur. Het Nederlandse materiaal van alle bovengenoemde vindplaatsen blijkt echter dikwandige cystiden, grote sporen (10-13 /u lang) en een warme bruine kleur te hebben. Het behoort dan ook tot de soort *Oudemansiella* (*Xerula*) *badia* (Quél.) Moser, waarvan mij dus nu met de genoemde vondst van de Heer Arnolds mee vier vindplaatsen bekend zijn. Deze vindplaatsen vallen alle vier binnen het fluviatiele district zoals dat is aangegeven in Coola 14 (2) op het verspreidingskaartje van *Amanita inaurata*.

Oudemansiella-soorten zijn overigens goed te determineren met Mosers zakflora van de Agaricales.

Moser, M. (1955) Studien zur Gattung *Oudemansiella* Speg., Schleim- und Sammetrüblinge. Z. für Pilzk. 19: 4-11.

Haller, R. (1952) Die Gattung *Xerula* Maire (1933). Schweitzer. Z. Pilzk. 30 (9): 141-143.

Métrod, G. (1952) Sur le Genre *Xerula* R. Maire. Bull. Soc. Mycol. France 68 (2): 178-180.

Maire, R. (1937) Un nouveau *Xerula*. Bull. Mycol. France 53 (3/4): 265-266.

C. Bas.

Endostilbum cerasi ook in Robbenoord.

Op 1 december 1968 vond ik in Robbenoord in de Wieringermeer op een dood loofhoutstammetje (waarschijnlijk *Acer*), dat op de grond lag, kleine op *Leotia* lijkende fungi. Ze groeiden op de schors, hadden een steeltje van 5 mm lengte, donkerbruin tot zwart gekleurd met ribbels in de lengterichting en een gelatineus kopje 1-2 mm breed van lichtbruine kleur met een violet zweem. Het waren zwammetjes, die in enige tientallen op het hout voorkwamen. (Fig. 1)

In het microscopische beeld van de gelatineuze kop met katoenblauw gekleurd was het meest opvallend de ronde cellen zonder septum, 7-9 μ , groot, met aan een kant kleinere donkerder gekleurde sporeachtige uitwassen van 4-5 x 2-3 μ . als parels aan een kroon gerangschikt. Het aantal hiervan per ronde cel varieerde sterk, van 2 tot 7 en enige constantheid was niet vast te stellen. Deze ronde cellen bevonden zich aan de oppervlakte tussen enorme aantallen conidiën van 2-3 x 0,5 μ . (fig. 2e). Deze

cellen waren vaak in ketens gerangschikt van hoogstens 4 "schakels" (Fig. 2a en b). Van het oppervlak naar binnen gaand bleken deze ronde cellen elliptischer te worden en vertakkend uit hyphen te ontstaan. Hoe verder van het oppervlak verwijderd hoe smaller (Fig. 2c en d). De steel bood niets bijzonders, slechts dikwandige

fig. 1

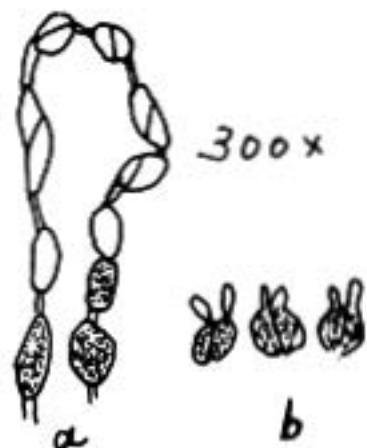

fig. 3 naar Boedijn